

İndirilme Tarihi

12.02.2026 18:00:51

THB 108 - OSMANLI TÜRKÇESİ II - Fen Edebiyat Fakültesi - Türk Halk Bilimi Bölümü

Genel Bilgiler

Dersin Amacı

Dersin amacı, Osmanlı Türkçesindeki Türkçe unsurların yanı sıra Arapça ve Farsçadan alıntı unsurların dil bilimsel özelliklerini kavratmak, okuma ve yazmaya yönelik bilişsel ve motor becerilerin edinilmesini sağlamaktır.

Dersin İçeriği

Ders kapsamında, tarihî Türk yazı dillerinden Osmanlı Türkçesinin genel özellikleri betimlenir. Arap kökenli Türk harfleri, yardımcı işaretler ve rakamlar ile bunların sözcük bünyesindeki konumuna göre değişen formları ve birleşimleri üzerinde durulur; Osmanlı Türkçesindeki Arapça ve Farsça unsurların özelliklerine dikkat çekilir. El yazması ve matbu metinlerden hareketle okuma ve yazma çalışmaları yapılır.

Dersin Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar

Develi, H. (2020). Osmanlı Türkçesi Kılavuzu I. İstanbul: Kesit Yayınları. Devellioğlu, F. (2023). Osmanlı Türkçe Ansiklopedik Lûgat. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları. Ergin, M. (2020). Osmanlı Dersleri. İstanbul: Boğaziçi Yayınları. Özkan, M. ve Tören, H. (2024). Osmanlı Türkçesi I. İstanbul: Babıali Kültür Yayıncılığı. Parlatır, İ. (2017). Osmanlı Türkçesi Sözlüğü. Ankara: Yargı Yayınları. Timurtaş, F. K. (1979). Osmanlı Türkçesi Grameri. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Planlanan Öğrenme Etkinlikleri ve Öğretme Yöntemleri

Anlatım (Düz Anlatım) Yöntemi Soru-Cevap Tartışma Harita ve Görsel Materyal Kullanımı Zaman Şeridi Oluşturma Gösterme/ Uygulama Alıştırma/ Egzersiz

Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar

Çevrimiçi kaynakların etkili kullanımı önerilir. Akademik makale ve kitapların yanı sıra, dijital kütüphaneler ve eğitim platformları gibi çevrimiçi kaynakların etkili kullanımının öğrenme sürecini desteklemesi öngörülmüştür.

Dersi Veren Öğretim Elemanı Yardımcıları

Dersi veren öğretim elemanı yardımcısı yoktur.

Dersin Verilişi

Fiziksel ortamda yüz yüze eğitim.

Dersi Veren Öğretim Elemanları

Prof. Dr. Recep Tek Arş. Gör. Dr. Erdi Erbeden

Program Çıktısı

- Dönem Türkçesi'nin genel özelliklerini bilir ve Türk lehçeleri içindeki yerini tasvir eder.
- Arap kökenli Türk (Osmanlı) alfabesindeki harfleri ve yardımcı sesleri tanıır, harf-ses eşleştirmelerini yapar, harflerin çeviri yazı karşılıklarını işaretler.
- Dönem Türkçesinin dil bilimsel özelliklerini ve yazım kurallarını bilir.
- Dönem Türkçesiyle kaleme alınmış matbu ve el yazma metinleri okur, anlamlandırır; kendi el yazısıyla sözcük ve cümleler yazar.
- Osmanlı Türkçesindeki Arapça ve Farsça unsurları tanıır.

Hazırlık					
Sıra	Bilgileri	Laboratuvar	Öğretim Metodları	Teorik	Uygulama
1	.		Anlatım (Düz Anlatım) Yöntemi	Tanışma Giriş Dersin Amacı Yöntemi Kaynaklar Sınavlar	.
2	.		Anlatım (Düz Anlatım) Yöntemi Soru-Cevap Gösterme/ Uygulama Alıştırma/ Egzersiz	Osmanlı Türkçesindeki Arapça Unsurlar Arapçadan Alıntı Sözcüklerin İmlâsı Osmanlı Türkçesinde Kullanılan Arapça Sözcüklerin Yapısı Basit Sözcükler	Bilgi Sınama 1 Metin Okuma ve Yazma Çalışmaları 1
3	.		Anlatım (Düz Anlatım) Yöntemi Soru-Cevap Gösterme/ Uygulama Alıştırma/ Egzersiz	Aslı ve Zâit Harfler Arapça Sözcüklerin Vezni Aksâm-ı Seb'â	Metin Okuma ve Yazma Çalışmaları 2
4	.		Anlatım (Düz Anlatım) Yöntemi Soru-Cevap Gösterme/ Uygulama Alıştırma/ Egzersiz	Osmanlı Türkçesinde Kullanılan Arapça İsimler Masdarlar Semâî Masdarlar (Kök Durumundaki Masdarlar)	Bilgi Sınama 2 Metin Okuma ve Yazma Çalışmaları 3
5	.		Anlatım (Düz Anlatım) Yöntemi Soru-Cevap Gösterme/ Uygulama Alıştırma/ Egzersiz	Mezûdinfih (Kıyasî) Masdarlar (Türemiş Masdarlar) Mec'ûl (Ca'î) Masdarlar (Yalancı Masdarlar)	Metin Okuma ve Yazma Çalışmaları 4
6	.		Anlatım (Düz Anlatım) Yöntemi Soru-Cevap Gösterme/ Uygulama Alıştırma/ Egzersiz	İsm-i Fâil ve İsm-i Mef'ûl	Bilgi Sınama 3 Metin Okuma ve Yazma Çalışmaları 5
7	.		Anlatım (Düz Anlatım) Yöntemi Soru-Cevap Gösterme/ Uygulama Alıştırma/ Egzersiz	İsm-i Mensûb Sıfat-ı Müşebbehe Mübâлага Sığası	Metin Okuma ve Yazma Çalışmaları 6
8	.				Ara Sınav
9	.		Anlatım (Düz Anlatım) Yöntemi Soru-Cevap Gösterme/ Uygulama Alıştırma/ Egzersiz	İsm-i Tafdil İsm-i Tasgir İsm-i Mekân İsm-i Zaman İsm-i Âlet	Bilgi Sınama 4 Metin Okuma ve Yazma Çalışmaları 7
10	.		Anlatım (Düz Anlatım) Yöntemi Soru-Cevap Gösterme/ Uygulama Alıştırma/ Egzersiz	Arapçada Dişil (Müennes) ve Eril (Müzekker) Arapça İsimlerde Sayı Müfred (Teklik) Teşniye (İkilik) Cem (Çokluk, belirsiz çokluk)	Metin Okuma ve Yazma Çalışmaları 8
11	.		Anlatım (Düz Anlatım) Yöntemi Soru-Cevap Gösterme/ Uygulama Alıştırma/ Egzersiz	Arapça İsim ve Sıfat Tamlamaları	Bilgi Sınama 5 Metin Okuma ve Yazma Çalışmaları 9
12	.		Anlatım (Düz Anlatım) Yöntemi Soru-Cevap Gösterme/ Uygulama Alıştırma/ Egzersiz	Osmanlı Türkçesinde Kullanılan Farsça İsimler Ekle Yapılan Farsça İsimler	Metin Okuma ve Yazma Çalışmaları 10
14	.		Anlatım (Düz Anlatım) Yöntemi Soru-Cevap Gösterme/ Uygulama Alıştırma/ Egzersiz	Farsça Sıfatlar Ekle Yapılan Farsça Sıfatlar Ön Ekle Yapılan Farsça Sıfatlar Farsça Sıfat Tamlamaları	Metin Okuma ve Yazma Çalışmaları 12
15	.		Anlatım (Düz Anlatım) Yöntemi Soru-Cevap Gösterme/ Uygulama Alıştırma/ Egzersiz	Genel Tekrar	Bilgi Sınama 7 Metin Okuma ve Yazma Çalışmaları 13

İş Yükleri

Aktiviteler	Sayısı	Süresi (saat)
Vize	1	1,00
Final	1	1,00
Derse Katılım	6	1,00
Uygulama / Pratik	14	1,00
Ders Öncesi Bireysel Çalışma	14	2,00
Ders Sonrası Bireysel Çalışma	14	1,00
Uygulama / Pratik Sonrası Bireysel Çalışma	10	2,00
Ara Sınav Hazırlık	1	10,00
Final Sınavı Hazırlık	1	15,00
Ev Ödevi	13	3,00

Aktiviteler	Ağırlığı (%)
Ara Sınav	40,00
Final	60,00

Türk Halk Bilimi Bölümü / TÜRK HALK BİLİMİ X Öğrenme Çıktısı İlişkisi

	P.Ç. 1	P.Ç. 2	P.Ç. 3	P.Ç. 4	P.Ç. 5	P.Ç. 6	P.Ç. 7	P.Ç. 8	P.Ç. 9	P.Ç. 10	P.Ç. 11	P.Ç. 12	P.Ç. 13	P.Ç. 14	P.Ç. 15	P.Ç. 16	P.Ç. 17	P.Ç. 18	P.Ç. 19	P.Ç. 20	P.Ç. 21	P.Ç. 22	P.Ç. 23	P.Ç. 24	P.Ç. 25
Ö.Ç. 1														3											
Ö.Ç. 2														3											
Ö.Ç. 3														3											
Ö.Ç. 4														3											
Ö.Ç. 5														3											

Tablo :

- P.Ç. 1 :** Türk Halk Bilimi tezli yüksek lisans programı mezunları, alana/disipline ilişkin temel ve genel bilgiye sahip olurlar.
- P.Ç. 2 :** Halkbilimine dair belli başlı teorileri ve uygulamaları öğrenmiş olacaklardır.
- P.Ç. 3 :** Halkbilimi teori ve kuramlarını epistemolojik temelleri ile öğrenerek mesleki yaşamlarında topladıkları malzemeye uygulayabileceklerdir.
- P.Ç. 4 :** Halk kültürüne dair geliştirilen yaklaşım ve yöntemler hakkında bilgi sahibi olacaklar ve bu yöntemlere uygun ders planları ve aktiviteleri hazırlayıp uygulayabileceklerdir.
- P.Ç. 5 :** Türk Halk Bilimi tezli yüksek lisans programı mezunları, halk bilgisi ürünlerinin yaratım, aktarım ve icra süreçlerini kavrayarak halk hayatına ilişkin değişim-dönüşümleri çözümleyeceklerdir.
- P.Ç. 6 :** Türk halk bilgisi alanındaki kuram ve yöntemler konusunda yüksek seviyede bilgi sahibidirler ve bu alandaki problemlere metodolojik ve analitik bir şekilde yaklaşım çözüm önerisi sunabilirler.
- P.Ç. 7 :** Toplumla dair bilgi üretirler ve ürettikleri bilgiyi karşılaşılan ekonomik, sosyal ve teknolojik problemlerin çözümünde kullanırlar.
- P.Ç. 8 :** Kültüre ait temel unsurları çözümleyebilecek ve bunlardan elde ettikleri çıkarımlarla toplumun kimliğini koruyan bilgi kanallarının korunmasında aktif rol olarak toplumsal kimliğimizin korunmasına hizmet edeceklerdir.
- P.Ç. 9 :** Kültürler arası iletişim kurmada, farklı kültürlerin algılanmasında ve yorumlanmasında gereken donanımı kazanarak bunları kullanabileceklerdir.
- P.Ç. 10 :** Yapılan özgün akademik çalışmalarla Türk Halk Bilimi disiplinine yenilik getirebilecek bilimsel sonuçlara ulaşabilirler.
- P.Ç. 11 :** Alanıyla ilgili karşılaştığı problemlerin çözümünde bilgisayar teknolojilerini kullanır.
- P.Ç. 12 :** İlgili alanında veya toplumun diğer kesimleriyle sözlü ve yazılı iletişim olanaklarını kullanarak profesyonel düzeyde eleştirel olarak iletişim kurabilir.
- P.Ç. 13 :** Bir yabancı dil kullanarak alana ait konularda meslektaşlarıyla iletişim kurabilir.
- P.Ç. 14 :** Alanıyla ilgili çalışmalara katılır.
- P.Ç. 15 :** Mesleki gelişmeleri izler ve bu gelişmelere katkı sağlar.
- P.Ç. 16 :** Disiplin içi ve disiplinler arası takım çalışması yapar.
- P.Ç. 17 :** Sahada derleme, gözlem ve anket çalışmaları yapar.
- P.Ç. 18 :** Alanıyla ilgili edindiği kuramsal ve uygulamalı bilgileri, eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet alanlarında uygular.
- P.Ç. 19 :** Yaşam boyu öğrenmeye ilişkin olumlu tutum geliştirir.
- P.Ç. 20 :** Alanıyla ilgili sosyal, kültürel ve sanatsal etkinliklere katılır ve bu tür etkinlikleri düzenler.

- P.Ç. 21 :** Alanıyla ilgili yaptığı çalışmalarını ilgili kişi, kurum ve kuruluşlarla paylaşır.
- P.Ç. 22 :** Beşerî bilimler alanında sosyal, kültürel hakların evrenselliğini destekler, sosyal adalet bilinci kazanır, tarihî ve kültürel mirasa sahip çıkar.
- P.Ç. 23 :** Kalite yönetimi ve süreçlerine uygun davranır ve katılır.
- P.Ç. 24 :** Bilimsel bilgiyi açık ve yetkin biçimde aktarabilir.
- P.Ç. 25 :** Sanatsal ve sportif konulara ilişkin bireysel yeteneklerini geliştirir.
- Ö.Ç. 1 :** Dönem Türkçesi'nin genel özelliklerini bilir ve Türk lehçeleri içindeki yerini tasvir eder.
- Ö.Ç. 2 :** Arap kökenli Türk (Osmanlı) alfabesindeki harfleri ve yardımcı sesleri tanıır, harf-ses eşleştirmelerini yapar, harflerin çeviri yazı karşılıklarını işaretler.
- Ö.Ç. 3 :** Dönem Türkçesinin dil bilimsel özelliklerini ve yazım kurallarını bilir.
- Ö.Ç. 4 :** Dönem Türkçesiyle kaleme alınmış matbu ve el yazma metinleri okur, anlamlandırır; kendi el yazısıyla sözcük ve cümleler yazar.
- Ö.Ç. 5 :** Osmanlı Türkçesindeki Arapça ve Farsça unsurları tanıır.